

УДК 528.9

КАРТОГРАФУВАННЯ МЕРЕЖІ СПОРТИВНИХ ШКІЛ В УКРАЇНІ

Н. Н. Люба

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, група ГІС-41,
навчально-науковий інститут агроєкології та землеустрою

Науковий керівник – к.т.н., доцент С. М. Остапчук

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

Виконано аналіз статистичних даних стосовно мережі спортивних шкіл у розрізі адміністративно-територіальних утворень України. На цій основі розроблено та наведено авторський оригінал тематичної карти.

Ключові слова: дитячо-юнацька спортивна школа, спортивна дитячо-юнацька школа олімпійського резерву, школа вищої спортивної майстерності, авторський оригінал карти.

The analysis of statistical data regarding the network of sports schools in the section of administrative and territorial entities of Ukraine was carried out. On this basis, the author's original thematic map was developed and presented.

Keywords: children's and youth sports school, children's and youth sports school of the Olympic reserve, school of higher sports skills, author's original map.

Дитячо-юнацькі спортивні школи, спортивні дитячо-юнацькі школи олімпійського резерву і школи вищої спортивної майстерності – це заклади позашкільної освіти спортивного профілю, призначені для розвитку здібностей вихованців в обраному виді спорту, створення умов для належного виховання, фізичного розвитку, повноцінного оздоровлення, змістовного відпочинку і дозвілля дітей та молоді, самореалізації, набуття навичок здорового способу життя, підготовки спортивного резерву з різних видів спорту для збірних команд України. Згідно з діючим законодавством, спортивні школи можуть бути державної, комунальної і приватної форми власності. Спортивна школа є юридичною особою і діє на підставі статуту, що розробляється на основі відповідного положення та затверджується засновником (власником) [1].

Дослідження проблем роботи спортивних шкіл України були розглянуті у працях багатьох українських вчених, серед яких нашу увагу привернули О. Свириденко, О. Шинкарук, О. Мітова [2; 3]. Проаналізувавши ці публікації, можна зробити висновок, що основні проблеми спортивних шкіл полягають у фінансуванні та в сучасному оснащенні спеціалізованих навчальних закладів, а також у визначенні нової методології фізичного виховання дітей та молоді.

Дослідження в роботі виконано на основі статистичних даних стосовно кількості дітей у спортивних школах у всіх регіонах України. Тут слід мати на увазі, що від кількості дітей залежить скільки у регіонах повинно бути самих спортивних шкіл. На нашу думку, крім наведення статистичних даних у таблицях, доречно після опрацювання виносити їх на відповідні тематичні карти, щоб більш наочно і правильно аналізувати, в нашому випадку, рівень розвитку мережі спортивних шкіл у різних частинах України і на основі цього ухвалювати відповідні управлінські рішення. На превеликий жаль, ця тематика у спортивній картографії практично не розглянута.

Метою публікації є розкриття згаданої вище тематики на основі аналізу відповідних статистичних даних по кількості спортивних шкіл та залучених до них дітей і, як результат, відображення їх на авторському картографічному матеріалі.

У статистичних матеріалах представлена таблиця з кількістю дітей та кількістю спортивних шкіл за категоріями по 24 областях України та м. Києву [4]. Також у таблиці зазначені АР Крим та м. Севастополь, але дані по них зі зрозумілих причин відсутні.

Проаналізувавши дані, можна зробити висновок, що найбільша кількість спортивних навчальних закладів в Україні належить до зведеної разом категорії «Дитячо-юнацькі спортивні школи» і «Спортивні дитячо-юнацькі школи олімпійського резерву», їх кількість на 2021 р. становить 1167, тоді як до категорії «Школи вищої спортивної майстерності» належить 34. Якщо говорити за області України, то ДЮСШ і СДЮШОР найбільше у Дніпропетровській області, там їхня кількість на згадуваний період становить 79 шкіл. Найменша ж їх кількість у Волинській області – 28 шкіл. Стосовно ШВСМ, то найбільше їх у 3 областях, а саме: Миколаївській, Харківській і Чернігівській, там їх кількість становить по 2 одиниці. Статистика за м. Київ свідчить, що кількість ДЮСШ і СДЮШОР у столиці становить 91, а ШВСМ – 7.

Найбільша кількість дітей, які навчаються у ДЮСШ і СДЮШОР, налічується у Харківській області (41106 осіб), а найменша – у Луганській області (7341 осіб). Кількість дітей, які навчаються у ШВСМ, найбільша, знову ж таки, у Харківській області (337 осіб), а найменша – у Кіровоградській та Одеській (по 55 осіб). Статистика за м. Київ говорить, що загальна кількість дітей у ДЮСШ і СДЮШОР становить 34 560 осіб, а у ШВСМ – 574 осіб.

У результаті аналітичної обробки вихідних статистичних даних, побудови попереднього ескізу тематичної карти роботи, у програмі ArcMap розроблено авторський оригінал карти під назвою «Спортивні школи» (рисунок).

Рисунок. Авторська карта «Спортивні школи»

Слід мати на увазі, що карту підготовлено у базовому масштабі 1:3 500 000, а у даній роботі у зв'язку із зрозумілими поліграфічними обмеженнями її подано у зменшеному вигляді. Дана карта охоплює територію всіх областей України. Київ у вигляді конфігурації його території подано на карті-врізці.

За допомогою способу значків у вигляді червоних кружечків на карті показані обласні центри, лінійних знаків синього кольору – основні річки, червоного кольору тонкими лініями – межі областей, червоного кольору потовщеними лініями – державний кордон України. Способом ареалів із використанням синього кольору зображено найбільші водосховища і прибережну частину Чорного та Азовського морів. Ці об'єкти були вибрані нами у якості загальногеографічного навантаження карти. При виборі тематичного навантаження ми керувалися наступним. Загальна кількість спортивних шкіл показана за допомогою способу картограм у вигляді забарвлення регіонів різними відтінками зеленого кольору (зелений – переважний колір спортивних майданчиків та полів). Для цього усі регіони були згруповані нами у 6 груп із використанням принципу «чим більші кількісні показники – тим колір більш насичений». Для показу кількості дітей у спортивних школах було використано спосіб картодіаграм. На карті ця характеристика показана у вигляді вибраних нами наочних позначень, які залежно від кількості дітей мають різний розмір.

У вільних місцях карти вставлені ілюстрації, на яких показана головна емблема спортивних шкіл України, емблема однієї з ДЮСШ Волинської області, світлина дітей однієї із рівненських ДЮСШ.

Отже, на сьогодні спортивні школи мають цілу низку невирішених проблемних питань, через що діти не можуть повноцінно розвиватися. Для покращення ситуації в країні має бути розроблений план щодо подальшого розвитку спортивних шкіл, забезпечення дітей всім необхідним. При плануванні таких дій потрібно розробляти відповідні тематичні карти, приклад однієї з яких представлено у даній роботі.

У світлі воєнних дій в Україні (2022–2023 рр.), розроблена авторська карта на основі даних за 2021 рік, набуває особливого значення. Карта може бути використана у процесі відновлення нашої країни після перемоги, при плануванні та будівництві нових спортивних шкіл з метою самореалізації дітей та молоді в обраному виді спорту, створенні сприятливих умов для їх належного фізичного виховання та повноцінного оздоровлення.

1. Категорія: Спортивні навчальні заклади України. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Категорія:Спортивні_навчальні_заклади_України (дата звернення: 15.03.2023).
2. Свириденко О. О. Модель роботи тренера-викладача з виховання здорового способу життя підлітків у ДЮСШ. *Витоки педагогічної майстерності* : зб. наук. пр. 2011. С. 258–262.
3. Шинкарук О., Мітова О. Система контролю підготовки початківців у командних спортивних іграх: проблемні питання та сучасні підходи. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2017. № 1. С. 105–112. URL: <https://reposit.unisport.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/> (дата звернення: 15.03.2023).
4. Вернер І. Є. Статистичний щорічник України 2021 р. Державна служба статистики України, 2022. 438 с.